

Villamosenergia-rendszer megmentői? Az akkumulátorok helye 2023-ban Magyarországon

2023.11.02.

Az Energetikai Szakkollégium Liska József emlékfélévének ötödik előadását az ID Energy Group munkatársai, Vásárhelyi Endre és Varga Bence tartották, akik az akkumulátorok aktuális helyzetéről beszéltek nekünk. Az ID Energy Group a befektetők és fejlesztők szemszögéből is tárgyalta a Magyarországon hatályba lépő rendeleteket, a megújuló piac fejlődését, majd Tesla óta a legnagyobbak vélt robbanást, az ipari tárolók hálózatra kerülését.

Az előadás első részében egy rövid általános ismertetőt hallottunk a cég megalakulásáról. Az ID Energy Group egy családi vállalkozás, amely már Európa és Dél-Amerika több országában is jelen van. Tevékenységük a teljes megújuló energetika területére kiterjed. A diversifikált technológiai portfólió nap, szél, biogáz, valamint hidrogén projektek akvizíciójával, zöldmezős beruházással és azok üzemeltetésével foglalkozik.

Befektetőként és fejlesztőként a cég döntéseit a makrogazdasági folyamatok, a technológia és a jogszabályi környezet befolyásolják. Az előadás második részében megismerkedtünk azzal, hogy egy fejlesztő milyen kényszerek és lehetőségek mellett hogyan gondolkodik, hogyan felel meg az EU-s irányelveknek és a hazai jogszabályi környezetnek. Magyarországon a 2007-ben megjelenő VET és KÁT rendelet EU-s viszonylatban elég alacsony támogatást jelentett, így a befektetők szempontjából túl magas CAPEX miatt a PV-k fejlesztése piaci alapon nem volt kifizetődő. 2019-ben megjelent az első METÁR tender, ami egy ajánlati biztosítékot jelentett. Bár a METÁR keretein belül a KÁT árnál alacsonyabb szinten lehet értékesíteni a villamos energiát, az egyre csökkenő CAPEX következtében így is ígéretes volt. Megfontolandó volt akár METÁR jogosultság nélkül is PV-kezt fejleszteni. Majd 2021-ig két METÁR tender jelent meg, amelyre többszörös túljelentkezés volt. 2021 végére körülbelül 3 GW beépített PV kapacitás meghaladott minden előre jósolt adatot. Nem maradt szabad kapacitás a hálózaton, így a fejlesztőknek át kellett gondolniuk, hogy mi éri meg, METÁR függő- vagy független lekötés. Sok volt a bizonytalanság, a jogszabályok pedig napról napra változtak. Ezt követően ún. Tökéletes vihar játszódott le az energiapiacra. A rezsielőcsökkentés hatása már 2013-tól kezdve érezhető volt, kevesebb volt a befektetés, nem volt ösztönzés a beruházásra, mert azokat az ipar fizette meg az RHD-n keresztül. Majd jött a COVID-19, aminek következményeként a fogyasztás csökkent, szétestek az ellátási láncok. Az újraindulás, a visszatérés a megszokotthoz hirtelen keresletet jelentett. A TTF gázárak

elszabadultak. Kitört a háború, a kiegyenlítőenergia-árak rendkívül magasra szöktek. Ennek a tökéletes viharnek a következményeként az árak megnöttek, az ellátás bizonytalanná vált. Felmerült a kérdés, mihez is kezdjenek a megújulókkal. 2022-ben, az utolsó, 4. METÁR tender került kiírásra - ami még mindig stabil bevételt biztosított, de sok feladattal járt -, mely a 10%-os villamosenergia-tárolóról szólt, aFRR kötelezettséggel a PV-kre és tárolókra. Továbbra sem volt szabad hely a hálózaton, így 30%-os tároló kötelezettséget vezettek be. Változtattak a KÁT és METÁR rendeleteken, KÁT-ba nem lehetett visszalépni, METÁR nem volt megszüntethető a befektető által. A befektetőknek és fejlesztőknek egész portfóliójukat át kellett gondolniuk. Teljes bizonytalanság uralkodott a szabályozásokat illetően, melyek akár retroaktívak is lehettek. A fejlesztőknek vagy találnia kellett egy új alternatív megoldást a bevételt illetően, vagy egy másik technológiát, amely segít a hálózaton, így jutva csatlakozási ponthoz, mely a legnagyobb érték. Így jutottunk el oda, hogy a villamosenergia-tárolók megoldást jelenthetnek ezekre a kiszámíthatatlan időkre.

Ezek az energiatárolók olyan technológiákat jelentenek, amelyek lehetővé teszik az energiatermelés és -fogyasztás időbeli eltéréseinek kezelését, és a megújuló energiaforrások hatékonyabb kihasználását. Az aFRR az angol automatic Frequency Restoration Reserve elnevezésből alkotott betűszó, ami szó szerint azt jelenti, hogy „automatikus frekvencia-helyreállítási tartalék”, a fel-le szabályozást teszi lehetővé. Például ha süt a nap, de az adott időpillanatban nincs szükség ekkora villamos energiára, akkor le tudjuk azt szabályozni. Az akkumulátorok jelenthetnek megoldást arra, hol tároljuk a felesleget.

Magyarországon is elkezdtek megjelenni ezek a villamosenergia-tárolók. Javarást FCR-ben működnek. Magyarországon az Alteo, Eon, MVM, Pannon Green és BVK Zrt. implementálta ezeket az újításokat.

Török Regina

Az Energetikai Szakkollégium tagja